

Literární podklady k dokumentárnímu filmu (tzv. TV standard úprava)

Úvod

Ze závislosti děl ///,zpracovávaných tzv. dokumentární metodou,/// na proměnách reality, vyplývá nevyzpytatelnost celého tvůrčího procesu. Náměty i scénáře budeme proto vnímat jako východiska k dílům, jejichž podoba se může od svých literárních podkladů více méně lišit a to způsobem a rozsahem, který vyplývá i z průběžných konzultací.

Základní pojmy

Námět

Námět je literární útvar, který dává předpoklad pro vypracování scénáře. Slouží jako „minimální informační konzerva“ k ujasnění a ke zpřesnění záměru a k dalšímu institucionálnímu postupu.

- Definuje základní smysl a cíl (záměru) filmu.
- Představuje jasnou myšlenku o obsahu díla, o jeho stavbě, obrazovém pojetí, zvukové stránce a to vše i s ohledem na možnosti a požadavky natáčení.
- Z námětu musí jasně vyplývat, o jaký druh díla půjde a jaké má být jeho vyznění.
- Mělo by být patrné, že námět je již výsledkem určité práce, že tvůrce je s látkou seznámen podrobněji.

Bodový scénář

Bodový scénář je literární útvar podobný seznamu, který vystihuje co možná nejpřesněji metodu a technicko-organizační podmínky k realizaci námětu. Naznačuje výchozí stanoviska, okruh situací a osob, se kterými je možné počítat, v případě rozhovorů výčet v úvahu připadajících otázek.

Bodový scénář může být i fází mezi námětem a scénářem.

Bodový scénář je žádoucí u náročných dokumentárních reportáží, které nelze předem připravit (zvláště těch z nepředvídaných konfliktů či jiných extrémních podmínek).

Scénář

Scénář je literární útvar, který díky přehledně zpracované obrazové i zvukové části vytváří co nejpřesnější možnou představu budoucího filmu.

Obrazová část obsahuje řazení záběrů či sekvencí, možných situací, které lze předpokládat nebo vyvolat (eventuálně s technicko organizačními pokyny), zvuková část obsahuje komentář (konečná verze stejně až po střihu) nebo nástin dialogů či výpovědí. Je možné uvést i další zvukové výrazové prostředky.

Je lhostejné, zda je scénář komponován „klasicky“ na levou a pravou stranu, či „pod sebou“. Jeho cílem je co nejpřesněji a nejsrozumitelněji představit autorovy záměry.

Scénář je žádoucí zejména u historických témat (které pracují s archivy) a vědeckých filmů, u některých portrétů, u esejů, a u děl, která budou používat stylizovaných prostředků.

Námět dokumentárního díla

A/ Identifikační údaje (pracovní název, jméno autora, datum předložení).

B/ Obecné údaje (charakteristika žánru díla, navrhovaná stopáž, navrhovaná technologie výroby).

C/ Anotace (max. 1/2 strany – ve formě podobné tiskové informaci) – obsah a záměr díla (téma, charakteristika problému, klíčové osoby a hlavní prostředí).

D/ Konkretizace (2 - 4 stránky) – „story“ (popis příběhu, jevu či situací s charakteristikou klíčových osob), předpokládaná struktura zpracování, předpokládané audiovizuální postupy a prostředky.

E/ Explikace (min. 1 strana) – zamýšlené vyznění (poselství) díla, přístup autora k tématu v aktuálních společenských souvislostech.

F/ Rámcový odhad producentů – technologických náležitostí (roční doba natáčení, odhad počtu natáčecích dnů, odhad trvání realizace, nutné zvláštní technické předpoklady).

G/ Případně - podkladové materiály (rešerše, fotografie, rozhovory s aktéry, video,...).

Scénář dokumentárního díla

A/ Identifikační údaje (pracovní název, jméno autora, datum předložení);

B/ Obecné údaje (charakteristika žánru díla, navrhovaná stopáž, navrhovaná technologie výroby, metoda realizace, návrh jmen hlavních tvůrčích profesí);

C/ Anotace (max. 1/2 strany – ve formě podobné tiskové informaci) – obsah a záměr díla (téma, charakteristika problému, klíčové osoby a hlavní prostředí);

D/ Konkretizace (min. 5 stran)

- Popis současné (výchozí) situace, resp. její historie, a uvedení tématu díla do společenských, odborných a mediálních souvislostí.

- „Story“. Strukturovaný popis obrazové a zvukové složky díla. Demonstrativní výčet situací či akcí. Obsah a způsob zpracování je uveden alespoň v podobě bodového vypsání plánovaných sekvencí, akcí či situací, tématických okruhů a jejich pravděpodobného řazení (scénosledu), včetně jejich proporcí. Je charakterizována vyprávěcí perspektiva.

- Oproti námětu je třeba uvést hlavní osoby (jejich charakteristiku) a reálie v rozsahu, z něhož je možné získat konkrétní představu o celkové podobě díla a to ve smyslu jeho hlavních obsahově - formálních linií.

- V případě zamýšleného použití komentáře jeho hlavní téze, v případě rozhovorů (anket) klíčové otázky a žádoucí obsah rozhovorů.

- Modelové příklady.

- Realizační poznámky.

E/ Explikace (min. 2 strany) – zamýšlené vyznění (poselství) díla, přístup autora k tématu v aktuálních společenských souvislostech, objasnění motivace předkladatelů k realizaci díla (ambice).

F/ Odhad producentsko – technologických náležitostí (roční doba natáčení, odhad počtu natáčecích a střihových dnů, rozsah použití archivních materiálů, odhad trvání realizace.

G/ Materiály shromážděné během literární přípravy (rešerše, fotografie, rozhovory s aktéry, video,...).

H/ Návrh harmonogramu fází realizace, v případě, že bude literární předloha přijata k realizaci.